

Lap: Magyar Nemzet

Megjelent: 1949 JUN 5

16 A műemlékek mellé modern palotákat építenek Óbudán

Csattognak a csákányok újra Óbudán. Feszülnek az izmok, lendülnek a lapátok, berreg a fűrőgép, gördülnek a kordék, földtömegek mozdulnak el a helyükről völgyet hagyva maguk után és emelkedést teremtvé új helyükön. Vajjon mit temetnek el maguk alatt és mit engednek napfényre maguk alól? Mert Óbudán sokat temettek már a történelem során. Itt lepte be a por és temette el a föld és fedte be kő és téglá a római kor magyar fejezetének maradványait: a Cella trichorát, az 1600 éves őskeresztény templomot, mit Krisztus után 370 körül építettek. Itt tünt el és vált omladékká a római katonai fürdő a mai Flórián-téren, az aquincumi múzeum, két amfiteátrum és itt beszélnek a római kultúráról a római vízvezeték pillérei és a hajógyári fürdők. És itt hirdetik a magyar középkor építészeti szépségeit a Fő-téren a Szent Péter katedrális maradványai, a Clarissa-zárda Calvinutcai romjai és a kolostor-maradványok a Bécsi-úti téglagyár körül és még sok mindent.

És most csákányok csattognak megint Óbudán, ahol épül az óbudai Duna-híd. És az óbudai polgárnak, mely egyé vált ezzel a megkülönböztetetten sajátos, különvilágú várossal, megdobban a szíve. Aggodalommal és féltő lélekkel fordul a saját városa felé, hogy mit omlasztanak és törnek darabokra és szórják szét a csattogó csákányok, melyeknek nyomán a modern kor építészeteinek diadalát készítik elő.

MONUMENTÁLIS VÁROSRESZ

Most már eljutott egy hivattott testület tárgyaló asztaláig a kérdés: mi lesz Óbuda műemlékeivel, sajátos levegőjével és ízével a bontó csákányok és építő kalapácsok nyoma alatt? — Rövid időn belül kétszer került napirendre a zöldasztal mellett Óbuda nagy és sürgető kérdése és kirajzolódott nyers körvonalakban az óbudai elgondolások kívánságok és reális álmok, mert az idő sürget. Városrendező, tervező mérnökök asztalai mellett és modellező műhelyekben részben készülnek még, részben készen állanak már a városrendezési tervek, amelyeknek célja: felépíteni a bécsi-útvonal mellett a főváros legmodernebb, monumentálisabb városrészét. Dülnek már az óbudai rokkant viskók, de az óbudai lélek látja a mentenivalót az elavult városrész rejtekében és homályaiban. Határozott kézzel készül rámutatni arra, amit itt elengedhetetlenül nem csak meg kell menteni, hanem előtérben kell — megmutatni. Június 10-én délután 6 órakor az óbudai Fő-téren találkozik össze egy kiküldött bizottság —, amelyben meghívott városrendező művészek is helyet kaptak

—, hogy felkeresse és kijelölje egyrészt a történelmi emlékeket, másrészt a sajátosan óbudai jellegzetes városrészeket, amelyeket alkalmasnak találnak arra, hogy beleillesztésük felépülő modern és monumentális városrészbe és városképbe. Nagy és szép és valóban építővárosrendező művészi feladat lehet a kívánság valóraváltása. Olyan szép, hogy érdemes foglalkozni vele.

MŰVÉSZTELEPEK ÉS MÚZEUMOK

Az óbudai mozgalom alap gondolatai szerint Óbuda történelmi emlékeit meg kell menteni és megfelelő keretbe kell helyezni. Óbuda Fő-tér—Flórián-tér közötti belső részéből történelmi stílusban újjáépítve óváros volna kiképzendő. Feltárt és még feltárandó gyógyforrások és azok környékének világfürdő jellegű átépítésével a fürdőváros alapjainak lerakása volna megoldható. Óbudát természeti adottságai, tiszta levegője, patinás környezete arra predesztinálja, hogy diákváros legyen. A gyönyörű és könnyen megközelíthető óbuda-újlaki hegyvidéken művésztelepek létesítésével a művészet termékenyítő erejű Mekkája hívható életre. A meglévő múzeumok mellett legmegfelelőbb elhelyezést itt nyerhetne a hajléknélküli Néprajzi Múzeum és a tervezetett Fürdőügyi Múzeum. Itt és sehol másutt tartják — valami joggal is ékes gondolattal — megvalósítandónak a magyar bor múzeumát. Ezekkel Óbuda a világ legérdekesebb múzeumvárosa lehetne. Végül így formálták meg: Ujlak a kertváros, a Rómaifürdő a sportváros legyen.

Ha az óbudaiak kívánsága teljesül, a fővárosnak ez a része a legnagyobb idegenforgalmi gócpont lesz. Talán egész Európában a legnagyobb!

A június 10-i óbudai műemlék-zarándokutat ankét követi, azután végleges formába öntik a kívánságokat. És elindulnak a társadalmi tömegmegmozdulássá szélesedve instanciás útra a hivatalos és illetékes tényezők felé.

Remélik, nem találnak zárt ajtókra, üres lelkekre és süket fülekre.

Bonez József